

Затверджую:
Директор
ДП «Народицький спецлісгосп»

_____ В.П. Приходько
« » 201 р.

**Оцінка
впливу на навколишнє природне середовище (ОВНС)
запланованої господарської діяльності ДП «Народицький спецлісгосп»
на 2017 рік**

**Житомирська область
Народицький район**

смт. Народичі

Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС) запланованих господарських заходів по лісоуправлінню і лісокористуванню ДП «Народицький спецлісгосп» проведена з метою виявлення і прийняття необхідних заходів по недопущенню можливих негативних екологічних, економічних та соціальних змін, вірогідних при проведенні господарської діяльності підприємства на території лісового фонду, закріпленого за ним.

Основою для проведення оцінки є вимоги пункту 6.1. стандарту ООО «Лесная сертификация» для сертифікації системи лісоуправління на відповідність Принципам і Критеріям FSC для України та закони і нормативно-правові акти України: "Про охорону навколишнього природного середовища", від 26 червня 1991 року № 1268-ХІІ, "Про природно-заповідний фонд", від 16 червня 1992 року № 2456-ХІІ, «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР,, Про місцеві державні адміністрації" від 9 квітня 1999 року № 586-ХІV

"Про рослинний світ", від 9 квітня 1999 року № 591-ХІV,"Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону", від 10 лютого 2000 року, № 1436-ІІІ,

"Про мисливське господарство та полювання", від 22 лютого 2000 року, № 1478-ІІІ,,,"Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки", від 21 вересня 2000 року № 1989-ІІІ, "Про тваринний світ", від 13 грудня 2001 № 2894-ІІІ, „Про Червону книгу України”, від 7 лютого 2002 року № 3055-ІІІ, „Про екологічну мережу України”, від 24 червня 2004 року № 1864-ІV; Лісовий Кодекс України. Закон України № 3404-ІV, постанова ВР від 8 лютого 2006 року; Правила відтворення лісів. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 303.

Концепція реформування та розвитку лісового господарства. Розпорядження КМ України від 18.04.2006 р. №208-р., Інструкція з впорядкування лісового фонду України. Част.1 „Польові роботи”, част.2 „Камеральні роботи”, Ірпінь, 2006, Правила поліпшення якісного складу лісів. Постанова КМ України №724 від 12 травня 2007 року., Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок. Постанова КМ України №733 від 16 травня 2007 р. Порядок спеціального використання лісових ресурсів. Постанова КМУ від 23.05.2007 №761, Правила рубок головного користування, затверджені наказом Державного комітету лісового господарства України 23.12.2009р. № 364.

Роботу провів: Інженер лісових культур _____ Мисюк В.Д.

ЗМІСТ:

Вступ	
1. Відомості про підприємство	
1.1. Можливі види впливу на навколишнє природне середовище в процесі діяльності ДП «Народицький спецлісгосп»	
2. Оцінка впливу на навколишнє середовище. Загальні вимоги	
3. Оцінка впливу на повітря	
3.1. Оцінка рівня забруднення атмосферного повітря відпрацьованими газами	
3.2. Оцінка рівня забруднення атмосферного повітря пилом.....	
4. Оцінка впливу на водне середовище	
5. Оцінка впливу на ґрунт	
6. Оцінка впливу на флору і фауну	
6.1. Обґрунтування і сталість запланованого загального щорічного розміру заготівлі деревини (розрахункової лісосіки).	
6.2. Оцінка впливу на рослинність	
6.3. Оцінка впливу на тваринний світ	
6.4. Оцінка впливу на червонокнижні види рослин і тварин	
6.5. Оцінка впливу на ліси високої природоохоронної цінності (ЛВПЦ)	
7. Оцінка впливу на соціальну сферу	
7.1 Місцезнаходження району діяльності підприємства.	
7.2. Соціальні наслідки діяльності підприємства і заходи по зниженню негативних наслідків.	
7.3 Виділення соціально значимих лісів	
7.4. Оцінка можливого потенціального соціального та екологічного впливу запланованих лісгосподарських заходів	
8. Висновки	

Вступ.

У відповідності зі статтею 50 Конституції України, кожен громадянин має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

З прийняттям Закону України про охорону навколишнього природного середовища від 25 червня 1991 року розпочалася новітня історія розвитку екологічного законодавства суверенної України, спрямованого на урегулювання суспільних правовідносин в галузі ефективного використання природних ресурсів, охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки.

Сучасне екологічне законодавство України склалося як цілісна і взаємопов'язана система, яка включає три діалектично поєднаних блоки правового регулювання екологічних правовідносин:

- природноресурсове законодавство (законодавство у сфері використання, відтворення і охорони природних ресурсів);
- середовище-охоронне (природоохоронне, ландшафтне) законодавство;
- законодавство у сфері екологічної безпеки.

Згідно Закону України про охорону навколишнього природного середовища до видів негативного впливу на довкілля відносяться:

- викиди в атмосферу забруднюючих речовин та газів;
- викиди в поверхневі та підземні водні об'єкти забруднюючих речовин та мікроорганізмів;
- забруднення надр та ґрунтів;
- розміщення відходів виробництва і споживання;
- забруднення навколишнього середовища радіоактивними речовинами, електромагнітним, іонізуючим та іншими випромінюваннями;
- інші види негативного впливу на довкілля.

Відповідно до ст.60-64 до територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні належать:

- території та об'єкти, що мають велику екологічну цінність як унікальні та типові природні комплекси, для збереження сприятливої екологічної обстановки, попередження та стабілізації негативних природних процесів і явищ;
- природні території та об'єкти, які мають особливу екологічну, наукову, естетичну і народногосподарську цінність і призначені для збереження природної різноманітності, генофонду видів тварин і рослин, підтримання загального екологічного балансу і оголошуються територією чи об'єктом природно-заповідного фонду України;
- курортні і лікувальні зони;
- рекреаційні зони;
- рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесені до Червоної книги України.

При проведенні господарської діяльності, особливо лісозаготівельних робіт, безпосередній вплив може бути на рослинність, тварин, ґрунт, поверхневі і підземні води, атмосферне повітря.

Відомості про підприємство.

Державне підприємство «Народицьке спеціалізоване лісове господарство» (скорочено ДП «Народицький спецлісгосп») Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України розташоване в північно-східній частині Житомирської області на території Народицького та Малинського адміністративних районів.

Спецлісгосп було створено в 2006 році.

Адміністративно-організаційна структура та загальна площа

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративні райони	Площа, га
Радчанське, с.Радча	Народицький	8674.7
Давидківське, с.Грезля	- * -	7184.0
Заліське, с.Залісся	- * -	9620.0
Народицьке, смт.Народичі	- * -	8642.2
Закусилівське, с.Закусили	- * -	7223.4
Кліщівське, с.Базар	- * -	12123.7
Базарське, с.Базар	Народицький	10461.1
	Малинський	481.0
Разом по лісництву		10942.1
Всього по спецлісгоспу		64410.8
в тому числі:	Народицький	63929.8
	Малинський	481.0

Згідно з лісорослинним районуванням територія лісгоспу відноситься до зони змішаних хвойно-листяних лісів Центрального Полісся.

Директор – Приходько Василь Петрович

Адреса підприємства:

11400, Житомирська область, Народицький район, смт. Народичі,
вул. Свято-Миколаївська, 129

E-mail narlisgosp2008@ukr.net

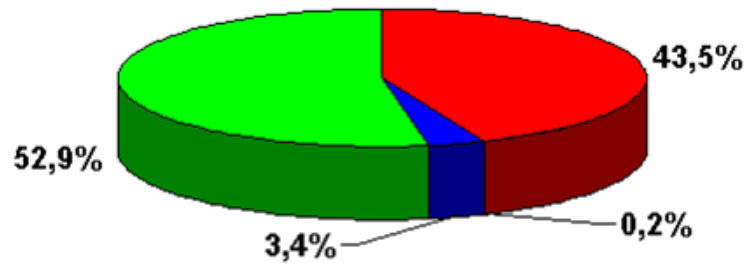
Тел:

(04140) 2-14-28

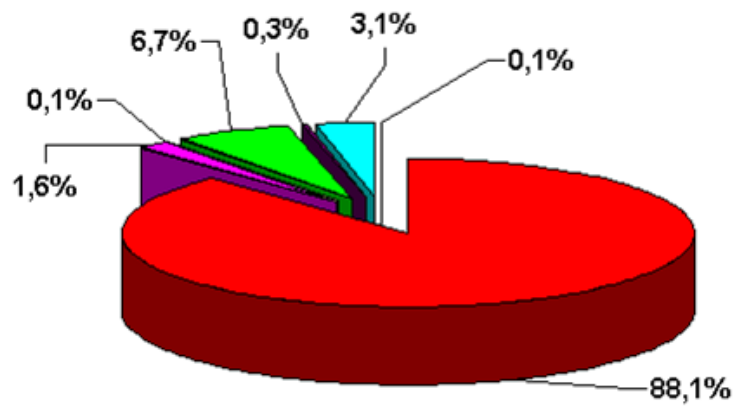
Факс:

(04140) 2-14-29

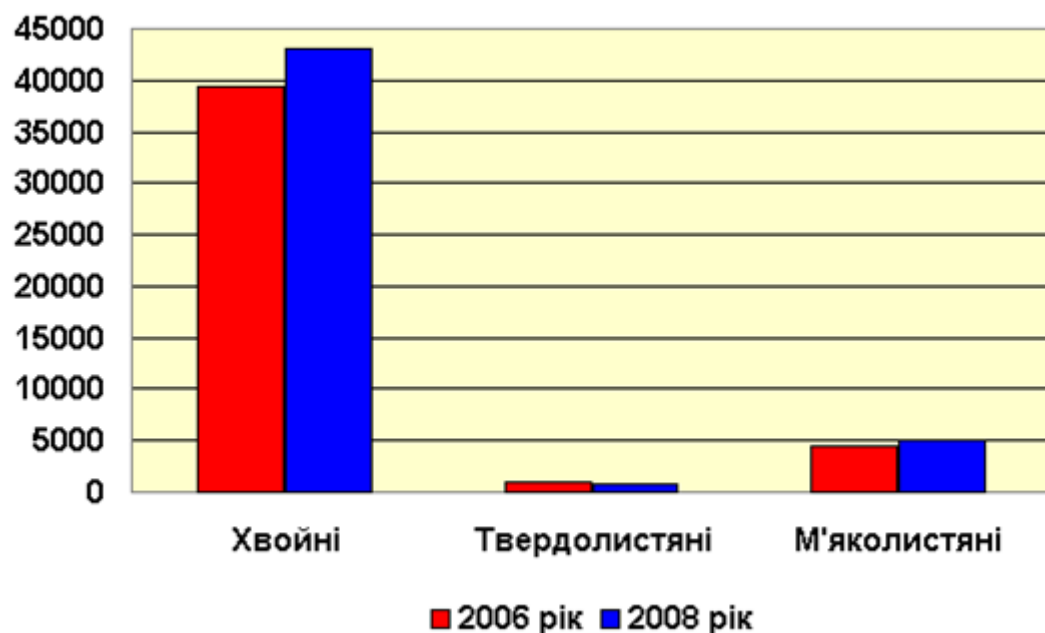
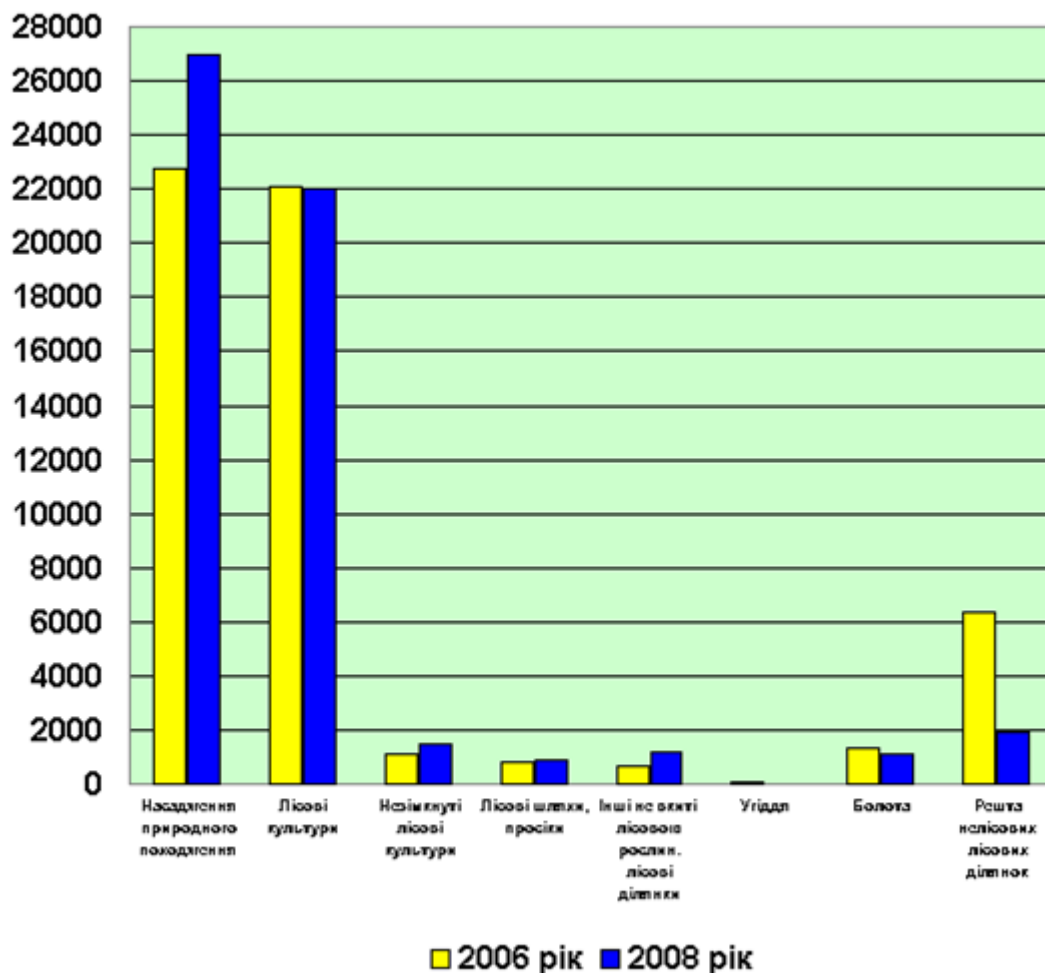
Підприємство займається лісовідновленням, проведенням рубок формування та оздоровлення лісів, охороною і захистом лісів від пожеж, хвороб та шкідників, незаконних рубок, обслуговуванням і ремонтом доріг та лісозаготівельними роботами.

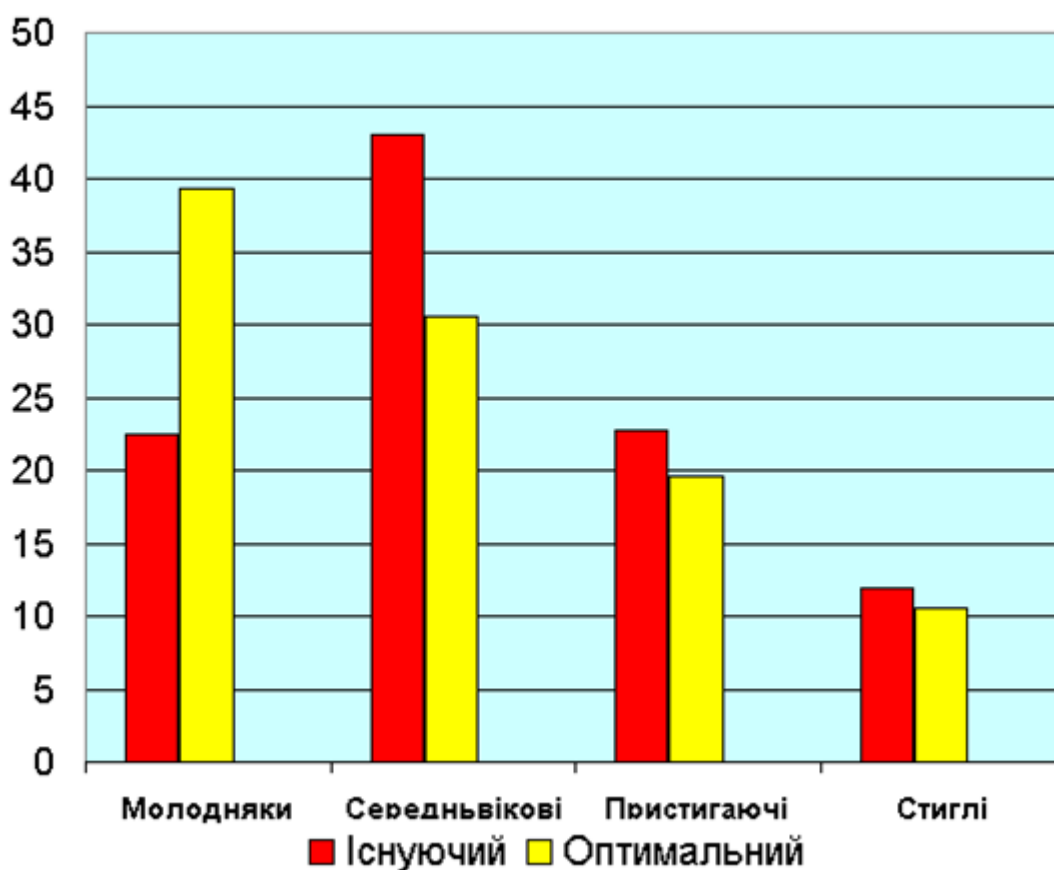
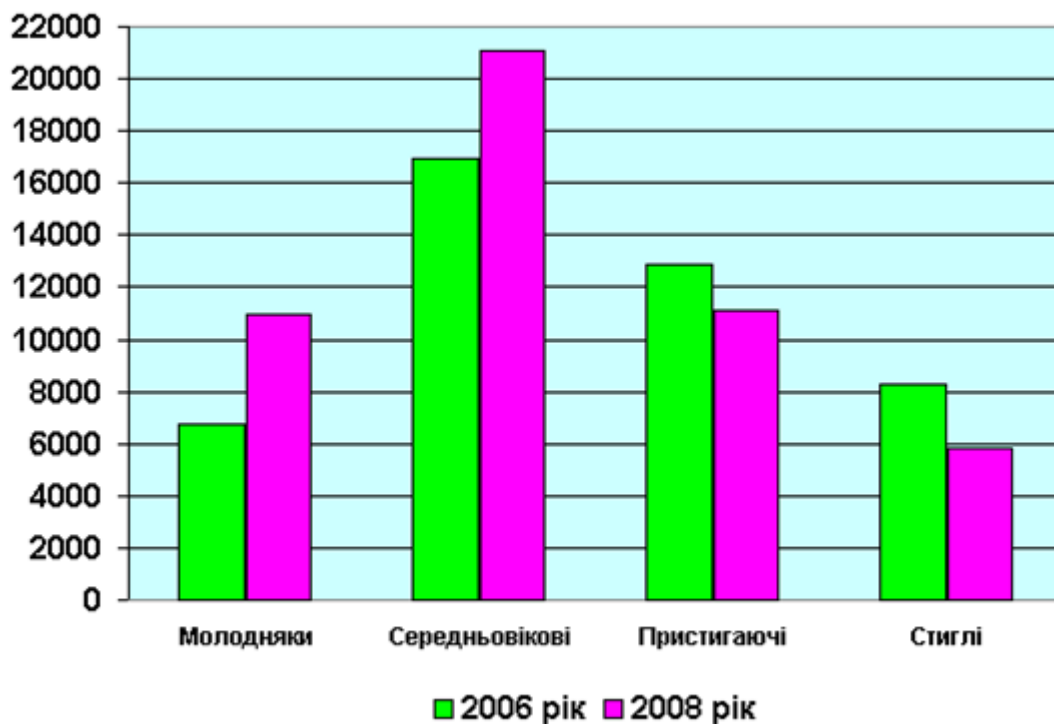

- Ліси природоохор., наукового, істор.-культурного призначення
- Рекреаційно-оздоровчі ліси
- Захисні ліси
- Експлуатаційні ліси

- Сосна
- Дуб
- Ясен
- Береза
- Осика
- Вільха
- Інші породи

В ДП «Народицький спецлісгосп» працює 276 постійних працівників. Лісозаготівельні та лісгосподарські роботи, в основному, виконуються підприємцями (підрядниками).

Можливі види впливу на навколишнє природне середовище в процесі діяльності ДП «Народицький спецлісгосп».

Основні види робіт, які визивають вплив на довкілля при виконанні робіт ДП «Народицький спецлісгосп» наведені в таблиці 2.

Перелік видів робіт, які впливають на навколишнє природне середовище

Таблиця 2

№ пп	Операція технологічного процесу	Короткий опис головних видів впливу
1. Заготівля деревини		
1.1	Валка	<i>Забруднення атмосферного повітря від роботи бензопил Забруднення поверхневих і підземних вод паливно-мастильними матеріалами (ПММ). Пошкодження живого покриву, підліску, підросту і молодняку. Обдир і облом залишених на корені дерев. Зміна природнього ареалу тварин та рослин.</i>
1.2	Трелювання	<i>Забруднення атмосферного повітря від роботи тракторів. Пошкодження русел і берегів водотоків. Забруднення поверхневих і підземних вод паливно-мастильними матеріалами (ПММ). Пошкодження живого покриву, підліску, підросту і молодняку. Обдир і облом залишених на корню дерев. Зміна природнього ареалу тварин та рослин.</i>
2. Перевезення лісопродукції		
2.1	Погрузка і вивезення лісопродукції	<i>Забруднення атмосферного повітря від роботи автомобілів Пошкодження русел і берегів водотоків. Забруднення поверхневих і підземних вод паливно-мастильними матеріалами (ПММ). Пошкодження живого покриву, підліску, підросту, молодняку. Обдир залишених на корню дерев. Уцільнення ґрунту.</i>
3. Ремонт і будівництво лісгосподарських доріг.		
3.1	Переміщення ґрунту	<i>Забруднення атмосферного повітря від роботи техніки. Пошкодження русел і берегів водотоків. Забруднення поверхневих і підземних вод паливно-мастильними матеріалами (ПММ). Пошкодження дерев, живого покриву, підліску і підросту. Уцільнення ґрунту.</i>
3.2	Відсіпка дорожнього полотна	<i>Забруднення атмосферного повітря від роботи техніки. Забруднення поверхневих і підземних вод паливно-мастильними матеріалами (ПММ). Зміна природніх форм рельєфу. Зміна гідрологічного режиму ґрунту. Зміна природнього ареалу тварин і рослин.</i>
4. Лісовідновлювальні і лісгосподарські заходи		
4.1	Підготовка ґрунту під лісові культури або сприяння природному поновленню	<i>Забруднення атмосферного повітря від роботи трактора Забруднення поверхневих і підземних вод паливно-мастильними матеріалами (ПММ). Зміна мікрорельєфу і гідрологічного режиму ґрунту.</i>

4.2	Рубки догляду в молодняках (освітлення і очищення)	<i>Забруднення атмосферного повітря від роботи бензопили чи кущоріза. Забруднення поверхневих і підземних вод паливно-мастильними матеріалами (ПММ). Зміна природної структури і породного складу лісів. Зниження рівня біологічного різноманіття. Зміна кормової бази тварин.</i>
4.3	Інші види рубок догляду за лісом	<i>Див. пункт 1.1-1.3</i>
4.4	Створення мінералізованих смуг	<i>Забруднення атмосферного повітря від роботи техніки Забруднення поверхневих і підземних вод паливно-мастильними матеріалами (ПММ). Зміна мікрорельєфу і гідрологічного режиму ґрунту Пошкодження живого покриву, дерев і кущів.</i>

Аналіз таблиці 2 свідчить про те, що при проведенні господарської діяльності підприємство безпосередньо буде впливати на атмосферне повітря, наземні і ґрунтові води, ґрунт, флору і фауну, в зв'язку з чим нижче приведена оцінка впливу на навколишнє середовище зводиться до аналізу цих складових.

2. Оцінка впливу на навколишнє середовище. Загальні вимоги .

У відповідності з критерієм 6.1 FSC, оцінка впливу на навколишнє природне середовище (ОВНС) проводиться з урахуванням обсягів і інтенсивності лісгосподарських заходів, а також унікальності задіяних ресурсів.

ОВНС проводиться до початку будь яких заходів, які впливають на довкілля і складається з виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської і іншої діяльності. Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню негативного впливу на довкілля.

В ДП «Народицький спецлісгосп» ОВНС проводиться перед проведенням всіх заходів, які можуть призвести до забруднення навколишнього природного середовища та інших негативних наслідків. Для цього на підприємстві розроблена Процедура ОВНС.

На території підприємства, при господарюванні, **можливі наступні негативні впливи:**

- забруднення атмосферного повітря, ґрунту і води стоками, паливно-мастильними матеріалами (ПММ) і відходами;
- ґрунтова ерозія і ущільнення ґрунту, зміни в продуктивності ґрунту;
- порушення гідрологічних і ґрунтових умов, затримка та накопичення опадів у понижених місцях, водотоках і водоймах, зміни в дренажному режимі водотоків і водоймах, видимі ландшафтні зміни;
- зміни породного і видового складу рослин і тварин та місць їх існування;
- погіршення середовища життєдіяльності людини.

Основні принципи Процедури ОВНС:

- інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базуються на надійній достовірній інформації;
- відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу або розпорядженню по підприємству);
- відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі;
- в процесі приймають участь спеціалісти з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля.;
- альтернатива: розглядаються всі можливі альтернативи;
- пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які понизять, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;
- реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;

- проведення корегуючих дій: при виявленні невідповідностей в процесі роботи, застосовуються корегуючі дії щодо їх виправлення.

3. Оцінка впливу на повітря.

При проведенні господарської діяльності можливе забруднення атмосферного повітря відпрацьованими газами, димом і пилом.

3.1. Оцінка рівня забруднення атмосферного повітря відпрацьованими газами.

Основним видом впливу на стан атмосферного повітря в ДП «Народицький спецлісгосп» є котельні підприємства, які працюють на відходах від лісозаготівель, та дровах.

На викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря є Дозвіл № 1823787201-17а від 11.02.2016 року, виданий Департаментом екології та природних ресурсів Житомирської обласної державної адміністрації. Термін дії дозволу – необмежений.

Згідно Умов Дозволу, для жодного з вказаних дозволених видів викидів в атмосферу не повинні перевищувати гранично допустимі рівні викидів, наведені в таблиці 3

Моніторинг і аналіз для кожного окремого виду викидів в атмосферу та Звіт про результати моніторингу робляться щоквартально і надаються в Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Житомирській області.

Щоквартально Житомирською обласною санітарно-епідеміологічною станцією проводиться дослідження стану повітря. Заміри проводяться в санітарній зоні в радіусі 100м від джерела забруднення - промислового комплексу лісгоспу (котельня, нижній склад, транспортний цех).

Таблиця 3

Перелік гранично допустимих викидів в атмосферне повітря і фактичні дані

Назва досліджуваної речовини, інгредієнта	Викиди в атмосферне повітря, мг/м ³	
	Гранично допустима концентрація, мг/м ³	Потужність викидів забруднюючих речовин т/рік
Оксид вуглецю	5	0,3659
Оксид азоту (у перерахунку на діоксин азоту)	0,2	0,03526
Марганцю оксид	Не виявлено	
Заліза оксид	0,4	0,0032
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом	0,5	0,1963

Дані таблиці 3 свідчать про те, що фактичні викиди на підприємстві значно менші гранично допустимих.

При виконанні лісгосподарських і лісозаготівельних робіт основним джерелом забруднення атмосферного повітря є двигуни тракторів, автомобілів і бензопил, під час роботи яких відбувається викид токсичних речовин в повітря. Найбільш небезпечними із яких є вуглецю оксид СО(чадний газ), азоту двоокис NO, вуглеводні (пари бензину) СН, окисли свинцю.

Кількість викидів, склад речовин і швидкість поширення відпрацьованих газів залежить від режиму роботи двигуна, технічного стану транспорту, типу і стану дорожнього покриття, напрямку і швидкості вітру.

На території ДП «Народицький спецлісгосп» використовуються лісгосподарські ґрунтові дороги (324км) і дороги загального користування з твердим покриттям (95км).

Відомості про наявність техніки, яка працює в лісгоспі, приводяться в таблиці 4.

Наявність техніки, задіяної на роботі в ДП «Народицький лісгосп»

Вид техніки	Вид палива	Кількість працюючих одиниць техніки			Використання палива, тис.л	Коефіцієнт використання техніки
		лісгосп	підприємців	Разом		
Автомобілі лісовозні:	ДП/Бензин	15	-	15	176,8/7,4	0,7
Спеціальні грузові	ДП/Бензин	7	-	7	15,0/21,5	0,61
Легкові	ДП/Бензин	9	-	9	- /7,76	0,68
Трактори: колісні	Диз-паливо	19	-	19	140,5	0,53
Бензопилки	бензин	14	-	14	14,01	0,39

Таким чином на виконання робіт потреба в ПММ на рік становитиме:

-бензин 51 тис.л.

- дизпаливо 332 тис.л.

Величина дії на атмосферне повітря не буде перевищувати максимально допустимі норми. В зв'язку з заборонаю виробництва і обігу етильованого бензину, викиди свинцю і його з'єднань не прогноуються.

3.2 Оцінка рівня забруднення атмосферного повітря пилом

Забруднення атмосфери пилом створюється внаслідок зносу дорожнього покриття і покришок, нанесення колесами транспорту на проїзду частину ґрунту і пилу, а також на ґрунтових дорогах при пересиханні верхнього шару ґрунту..

На інтенсивність пилоутворення впливають фізико-механічні дані матеріалу і стан покриття, швидкість руху транспорту та його тип, габарити і вага, погодно-кліматичні умови в районі розташування доріг.

В зв'язку з тим, що дороги на території ДП «Народицький спецлісгосп» не є пильними, оцінка рівня забруднення не проводиться і проведення спеціальних заходів по зниженню запиленості повітря не потребується.

Вздовж автомобільних і залізничних доріг державного значення виділені особливо захисні смуги лісів шириною 50 м, загальна площа лісових ділянок становить 353 га. Рубки головного користування в них не проводяться.

4.Оцінка впливу на водне середовище.

Основним видом можливого впливу на водні об'єкти є забруднення водотоків відходами виробництва, поверхневими стічними водами з автомобільних доріг, а також порушенням гідрологічного режиму системами ґрунтових вод.

Внаслідок роботи лісозаготівельної техніки може бути змінена система ґрунтових вод в поверхневих шарах ґрунту, що в свою чергу може викликати підвищення рівня ґрунтових вод і перезволоження та заболочення прилеглої території. Другим наслідком підвищення рівня ґрунтових вод є зміни в біоценозі (склад флори, фауни).

Територія ДП «Народицький спецлісгосп» представлена розвинутою гідрологічною системою. При лісозаготівельних роботах негативний вплив на водні ресурси зведено до мінімуму внаслідок заборони законодавством України проведення рубок головного користування поблизу водних об'єктів. З метою не допущення забруднення, замулення і виснаження водних об'єктів, а також збереження ареалів рослинного і тваринного світу, на територіях, прилеглих до цих водних об'єктів установлені водоохоронні зони і прибережні особливо захисні ділянки. Перелік річок і ширина захисних смуг приводяться в таблиці 6

Перелік річок, уздовж яких виділені, охоронні зони, де рубки головного користування (РГК) не проводяться.

Згідно «Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок», Постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007р. №733.

Назва рік і водоймищ	Протяжність річки, км,	Ширина захисної смуги, м	В тому числі ОЗД, м	Примітка
Р.Уж	256	400	150	
Р.Жерев	105	400	150	
Р.Грезля	33	150	150	
Р.Звіздаль	32	150	150	
Р.Ослив	12	-	-	

Виділення водоохоронних зон і особливо захисних ділянок вздовж річок, мають велике значення для попередження обміління і забруднення водних об'єктів.

Інструкцією по мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище в процесі ведення господарської діяльності також передбачаються заходи по зменшенню негативного впливу на об'єкти водного середовища і гідрологічний режим ґрунтів, а саме:

заборону розміщення місць складання відходів виробництва в водоохоронних зонах;

будівництво тимчасових настилів через водотоки при переправі лісозаготівельної техніки; трельовання і вивезення лісопродукції через водотоки;

використання для влаштування погрузочних площадок полян; галявин і інших

місць, які знаходяться знаходяться в безпосередній близькості до водних об'єктів;

передбачається також виділяти ключові біотопи по окраїнах боліт, вздовж

водотоків, в місцях виходу ґрунтових вод на поверхню тощо.

Оцінка впливу на земельні і ґрунтові ресурси

В процесі лісозаготівель і переробки створюються дров'яні відходи, відходи від роботи лісозаготівельної техніки і автотранспорту, побутові відходи тощо.

Характеристики і передбачені обсяги відходів при проведенні господарської діяльності ДП «Народицький спецлісгосп» надаються в таблиці 7.

Види і передбачені щорічні обсяги відходів при проведенні господарської діяльності ДП «Народицький спецлісгосп»

Найменування групи і виду відходів та (клас безпеки)	Дозволена кількість, тонн на рік	Кількість відходів, тонна	
		На 1 тис.м ³ деревини	На весь обсяг заготівлі деревини
1. Відходи пов'язані з послугами транспорту: - відпрацьовані шини (4) - відпрацьовані аккумулятори.(3)	10 1.0	0.106383 0.010638	10 1.0
2. Відходи виробництва деревини та виробів з деревини та інших матеріалів: - відходи деревини (4) - тирса (4)	15900 1300	169.17 13.83	15900 1300
3. Відходи діяльності установ громадського харчування,			

технічного обслуговування та ремонту устаткування, приладів та виробів інших, відходи комунальні та аналогічні неспецифічні промислові інші:			
- відходи комунальні (міські змішані) (4)	5	0.0532	5
- брухт чорних металів (4)	20	0.2128	20
- люмінесцентні лампи (1)	60	0.6383	60

Для захисту лісових земель і ґрунтів від пошкодження технікою на підприємстві передбачається:

оптимізація кількості волоків і погрузочних площадок на лісосіці;
трелювання лісопродукції тракторами з низьким тиском на ґрунт;
розробку лісосік із сирими і мокрими ґрунтами передбачено в зимовий період;
призупинення трелювання деревини при сильному перезволоженні ґрунтів (особливо весною і восени);

додержання допустимих норм пошкодження верхнього шару ґрунту;
відновлення тимчасових шляхів переміщенням ґрунту.

З метою зменшення негативного впливу на лісові ґрунти лісозаготівельної та лісовозної техніки, крім дотримання положень вказаних в інструкціях, проводиться наступне:
проводиться натурне обстеження всіх лісосік і в картотці обстеження для кожної лісосіки спеціалістами встановлюється сезон розробки з урахуванням ґрунтово-гідрологічних умов;
в технологічних картах розробки лісосік вказуються місця розташування біотопів, водотоків тощо;

контролюються установлені терміни розробки лісосік в процесі лісозаготівельних робіт ведеться поточний контроль стану погоди і ґрунту під час проведення лісосічних робіт;
впроваджена технологія погрузки і вивезення деревини на базі автомобілів з погрузочними установками.

В зв'язку з тим, що рельєф на території розташування ДП “Народицький спецлісгосп” рівнинний, ерозійні процеси не виражені.

Окрім прямого впливу на ґрунт колесами техніки, при роботі двигунів транспортних засобів утворюються викиди із аерозольних і пиловидних частинок.

В зв'язку із відсутністю в обороті етилованого бензину, викиди свинцю і його з'єднань не прогножуються.

В ДП “Народицький спецлісгосп” розроблені і застосовуються заходи, направлені на зменшення негативного впливу утворених відходів на ґрунтові і земельні ресурси, основні із яких наступні:

використання технічно придатних машин і механізмів із відрегульованою паливною системою, яка унеможливує втрати ПММ;

збір відпрацьованих масел в спеціальні ємкості;

заправка техніки тільки на автозаправці;

установка піддонів під ємкості на площадках при заправці бензопил в лісі;

інші заходи по недопущенню попадання відходів в ґрунт.

Виробничі відходи — металолом, автопокришки, акумулятори і інше, складаються у спеціально обладнаних місцях, а потім вивозяться для утилізації екологічно-безпечними засобами.

Оцінка впливу на фауну і флору

Обґрунтування і сталість запланованого загального щорічного розміру заготівлі деревини (розрахункової лісосіки).

В процесі рубки і після неї створюються нові екологічні умови для рослин і тварин, в зв'язку з чим, повинен враховуватися зв'язок між потенційно можливими порушеннями природного середовища і мінімізацією наслідків рубки.

Лісозаготівельні роботи безпосередньо пов'язані з етапом планування рубок. Розрахунок обсягів заготівлі деревини по площі і запасу, розміщення лісосік, терміни примикання лісосік і інші питання дуже актуальні для мінімізації впливу на навколишнє середовище.

Розрахункова лісосіка рубок головного користування, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 19 вересня 2016р. №13-аг по ДП «Народицький спецлісгосп» становить 94,88 тис. м³ ліквідної деревини, в т.ч. по господарствах:

- хвойне - 85,01 тис. м³
- твердолистяне – 0,75 м³
- м'яколистяне – 9,12 тис.м³

Розрахункова лісосіка по категоріях лісів:

- рекреаційно-оздоровчі ліси – - тис.м³
- захисні ліси - 6,09 тис.м³
- експлуатаційні ліси - 88,79 тис.м³

Розрахунок лісосік проводило Українське державне проектно лісовпорядне виробниче об'єднання (УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ) згідно Методики визначення розрахункової лісосіки, погодженої з Міністерством екології та природних ресурсів України від 11 вересня 2000 року та затверджену Наказом Держкомлісгоспу України від 14 вересня 2000 року № 105.

Прийнята і затверджена лісосіка рівномірного користування.

Заготівля деревини та її вивезення планується у повній відповідності з розрахунковою лісосікою та наданими дозволами на спеціальне використання лісових ресурсів (лісорубні квитки), які видаються Житомирським управлінням лісового та мисливського господарства в обсязі розрахункової лісосіки (94,88 тис. м³).

Загальний обсяг заготівлі деревини запланований підприємством від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів становитиме 130,1 тис. м³. Оцінка впливу підприємства на лісове середовище включає в себе набір лісосічного фонду в рубку. Набір ділянок в рубку проводиться по лісництвам у відповідності з розрахунковою лісосікою та матеріалами базового і безперервного лісовпорядкування. При наборі ділянок в рубку суворо дотримуються Правила рубок головного користування, затверджені Наказом Державного комітету лісового господарства України 23.12.2009 р. № 364.

Відомість набраних в рубку ділянок звіряються з картами лісів високої природоохоронної цінності (ЛВПЦ), тому випадкове включення цих лісів в рубку виключено.

Відомості про заплановані на 2017 рік рубки (РГК та СРС) **додаються**.

Оцінки впливу на рослинність.

Згідно лісорослинного районування територія розташування лісгоспу відноситься до зони Центрального Полісся. Переважаючими типами лісу є свіжий сосновий бір (В2ДС; А2С; В3ДС) Флора судинних рослин на території лісгоспу нараховує близько 400 видів, мохоподібних - 92 види, водоростей -99 видів, лишайників -153 види, грибів- 55 видів.

При плануванні лісозаготівельних робіт підприємство дотримується вимог законодавства України, лісових нормативно-правових актів та природоохоронних конвенцій ратифікованих Україною про збереження біологічного різноманіття лісових екосистем, зберігаючи ключові біотопи і об'єкти:

- 1. Болота і окраїни боліт,**
- 2. Ділянки лісу вздовж струмків, тимчасових водотоків та навколо тимчасових водних об'єктів, які не виділені лісовпорядкуванням як ОЗД,**
- 3. Ділянки, які відрізняються по умовах зволоження,**
- 4. Ділянки на різних елементах рельєфу,**
- 5. Ділянки, які відрізняються по складу рослинності, віку , ґрунтовому покриву та з наявністю Червонокнижних видів.**
ключові об'єкти:
- 6. Дерева і групи дерев важливі для фауни,**
- 7. Вікові дерева дуба звичайного і сосни звичайної,**

8. Деревя, які рідко зустрічаються в насадженні, або мають кормову цінність для фауни,
 9. Інші деревя і чагарники,
 10. «Стрепи» (пні природного походження),
 11. «Вальож».

Оптимізація норм лісокористування, обмеження лісосік по площі, розосередження по території лісгоспу місць суцільних рубок, дотримання термінів примикання лісосік, заборона та обмеження рубок в лісах ЛВПЦ, а також виділення при відводах і таксації лісових ключових біотопів і об'єктів дозволяє підтримувати оптимальну вікову і породну структуру лісів, зберігати місцезнаходження червонокнижних видів і звести негативний вплив до мінімуму.

Оцінка впливу на тваринний світ.

На території лісгоспу мешкають близько 38 видів ссавців, 185 видів птахів, 6 видів плазунів, 9 видів земноводних, 15 видів риб, 531 видів комах.. Це лише наближена кількість видів приведена згідно різних літературних джерел.

В даний час вивчено лише основні групи хребетних тварин.

Ссавці. По характеру змін виділені 3 групи мисливських тварин

Перша включає такі види, як заєць, лисиця, борсук, ласка, горностай.

Другу групу складають види, які підлягають, як і перші, впливу природних факторів, але в значній мірі антропогенних. Це, в основному, ресурсні види: лось, козуля, кабан.

Третя група об'єднує види, які залежать від попиту на продукцію - бобер, ондатра, куниця.

Таблиця 8

Характерні місця знаходження мисливських тварин приводяться в таблиці 8.

Місце проживання тварин	Значимість	Заходи охорони
Водойми, береги річок, озер, канави та інші водойми	Розміщення тимчасових схованок для диких звірів, гніздування водоплавних птахів	Охорона від браконьєрів
Береги боліт, болота з рідким лісом, ділянки лісу серед боліт	Тимчасові схованки для копитних тварин, хутрових звірів	Охорона від браконьєрів
Заболочені ділянки лісу	Розміщення місць схованки кабана, копитних тварин	РГК не проводяться
Деревя з дуплами і гніздами	Є місцем проживання білки, куниці	Деревя з великими гніздами та дуплами не підлягають рубці

Таблиця 9

Характерні біотопи для основних видів мисливських тварин

Вид	Біотоп
Лось	Лісові угіддя, заболочені ділянки лісу, вербові зарослі, соснові і листяні молодняки, ліси з багатим підростом і підліском із листяних порід і ялівцю
Козуля	Широколистяні ліси з полянами, галявинами з добрим поновленням, травостій з різних трав. Поблизу лісових масивів наявність посівів озимини
Кабан	Різноманітні лісові угіддя, заболочені ділянки до очеретяних заростей. Обов'язкова наявність води. Зарослі молодняків, чагарників, високих трав'яних рослин
Заєць	Відкриті угіддя (польові), балки, зарослі чагарникові, дрібноконтурні ділянки лісу, смуги лісу завширшки до 500 м вздовж узлісь
Білка	Найрізноманітніші типи лісу, крім молодих насаджень

Бобер	Лісові річки, озера зарослі по берегах деревно-чагарниковою рослинністю
Тхір лісовий	Охоче поселяється на старих вирубках, галявинах, зарослими бур'яном і чагарником, заплавах річок, озер, боліт з заростями. Його можна зустріти в садах і селах
Куниця лісова	В старих високостовбурних насадженнях, перевагу надає мішаним де є дуплисті та сухо вершинні дерева.
Лисиця	На всій території

Згідно обліку наявності мисливських звірів на території лісгоспу їх наближена чисельність на тисячу гектарів угідь наступна:

Лось – 3 шт.

Кабан – 3 шт.

Козуля – 14 шт.

Заєць русак - 15 шт.

Бобер – 5 шт.

Тхір лісовий - 2 шт

Куниця – 1 шт.

Лисиця – 1 шт.

Ведення господарської діяльності в лісах негативно впливає на розмноження і міграцію тварин. Вирубки і дороги можуть перетинати традиційні шляхи міграції тварин, віддаляючи місця їх знаходження від місць живлення і водопою, порушуючи екологічний баланс.

Шум при лісозаготівельних роботах є фактором неспокою під час появи потомства у тварин. Тому у весняний період знижуються шумові навантаження на тварин шляхом не проведення лісгосподарських робіт в місцях гніздування і проживання тварин та біля них.

В цілому виконання лісгосподарських заходів у відповідності з Планом лісоуправління і результатами ОБНС знизить вплив на тваринний світ.

6.4. Оцінка впливу на червонокнижні види тварин і рослин

Для оцінки впливу на рідкісні види рослин і тварин занесені до Червоної книги України підприємством проведено:

складено список рідких і зникаючих видів, потенційно проживаючих на території підприємства,

виявляються потенційні місця проживання цих видів
визначаються заходи по захисту видів.

Складання списку рідкісних і зникаючих видів рослин та тварин для території розташування ДП «Народицький спецлісгосп» проведено на основі офіційно діючого документу — Червона книга України. Список постійно уточнюється і оновлюється.

На основі відомостей про місцезнаходження рідких видів складений перелік ключових місцезнаходжень, характерних для червоно-книжників.

Щодо потенціальних місцезнаходжень видів, занесених в Червону книгу, розроблені заходи по збереженню цих видів.

Таблиця 10

Рідкісні та зникаючі види рослин і тварин на території ДП «Народицький спецлісгосп»

Ключові місця знаходження	Назва виду	Статус	Місцезнаходження	Заходи по охороні
1	2	3	4	5
Водойми, береги річок, струмків, озер і ставків	<i>Птахи:</i> Сірий журавель <i>Ссавці:</i> Видра річкова. Норка	2 2 2	Водойми, береги річок, струмків, озер і ставків	<i>Заборона господарської діяльності (РГК):</i> - в ландшафтному заказнику

	звичайна			«Древлянський»; - в 200 м. смузі лісів вздовж р.Уж; - В 150м. смугах вздовж річок: Жерев, Грезля, Звіздаль; В ключових біотопах- ділянках вздовж дрібних і тимчасових водотоків, в смугах шириною 25м навкруги боліт і водойм. Шляхи проїзду техніки не повинні перетинати ключові біотиопи і водотоки.
Болота	Мохоподібні: Сфагнум тоненький,	2	Обводнені ділянки на торфових болотах	
	Сфагнум блискучий,	3	Оліготрофні ділянки боліт. Росте окремими	
	Меезія тригранна, Зозулинцеві:	3	дернинками.	
	Коручка болотна	3	Ефтрофні болота, вільхові лісі.	
	Шейцериєві: Шейхцерія болотна	3	Торфові болота Торфові болота, заболочені луки, трапляється серед чагарників, по берегах струмків. Обводнені екр. инк та олігомезотрофні болота.	
Окраїни боліт, болота з рідким лісом і ділянки лісу серед боліт	Судинні – зозулинцеві: Пальчатокорінники: Фукса, м'ясочервоний, бузиновий, травневий, Траунштейнера	2-3	Ділянки по межі боліт і соснових та мішаних лісів	
Заболочені ділянки лісу в безстічних пониженнях.	Мохоподібні: Схагнум Вульфа	3	Сирі та заболочені ліси , трапляються на стовбурах і пнях біля їх основи..	Не допускати осушення і РГК
Хвойний ліс	Судинні – плауноподібні: Діфазіаструм сплюснутий	2	Соснові і дубово- соснові ліси на пісчаних ґрунтах. Вологі соснові та змішані ліси. Соснові ліси, узлісся.	Повна заборона господарської діяльності
	Плаун колючий (плаун річний)	2		
	Жовтецеві: Сон чорніючий	2		
	Гадюка лісова	3		
Змішані листяно- хвойні ліси	Судинні – плауноподібні: Баранець звичайний	1	Змішані вологі ліси, окраїни боліт.	
	Зозулинцеві: Коручка темно- червона			
	Птахи: Сова бородата			
	Ссавці: Рись звичайна			
	Тхір лісовий			

Ліс на підвищеннях в сухих і дуже сухих умовах місцезростання.	Провести обстеження			Господарська діяльність не проводиться.
Дерева з гніздами і дуплами.	<i>Птахи:</i> Білоспинний дятел Шуліка рудий (коршун) <i>Рукокрилі:</i> Кажани	3 1 3 3	Дерева з гніздами і дуплами.	Дерева з дуплами і гніздами залишаються, як біотопи.

Статус: 2 – зникаючі види, що перебувають під загрозою зникнення, відтворення неможливе без здійснення спеціальних заходів;

3 – вразливі види, які в найближчому майбутньому можуть бути віднесені до категорії «зникаючих», коли продовжиться дія факторів, що впливають на їхній стан;

4 – рідкісні види, популяції яких невеликі, у даний час не віднесені до категорії «Зникаючих» та «вразливих»

Заходи розроблено на основі вивчення біологічних і екологічних особливостей видів.

Заходи, які застосовуються на підприємстві.

Збереження лісгосподарського виділа.

Збереження ключових біотопів.

Збереження об'єктів важливих для виживання видів.

Збереження особин.

Заходи по збереженню рідкісних та зникаючих видів можна провести лише в разі їх виявленні при спеціальних обстеженнях або при відводі і таксації лісосік.

При виявленні місця розташування видів (гніздо, нора, місце зростання тощо) позначаються на місцевості, записуються в книгу реєстрації рідкісних та зникаючих видів і наносяться на технологічну карту розробки лісосік як екр. інку го йна площа. В ході розробки лісосіки забезпечується збереження ґрунту і екр. інку го покриву в місцях виявлення виду, а також мертвої деревини, яка є субстратом для росту і розмноження особи.

Оцінка впливу на ліси ЛВПЦ

Дана оцінка проводиться з метою організації заходів по виключенню ділянок лісів високої природоохоронної цінності (ЛВПЦ) із лісокористування, або обмеження та проведення заходів по їх охороні.

У відповідності з прийнятими зобов'язаннями, задекларованими в екологічній політиці відповідального ДП «Народицький спецлісгосп» і з метою досягнення стійкого лісоуправління, а також виконання принципу 9 Лісової Наглядової Ради (FSC), підприємство виявляє і підтримує високі природоохоронні цінності лісів.

На території підприємства виділені і зберігаються наступні ліси ЛВПЦ

Таблиця 11

Площі лісів високої природоохоронної цінності

№ пп	Типи лісів високої природоохоронної цінності (ЛВПЦ)	Площа, га	Режим лісокористування
1	ЛВПЦ 1. Місця концентрації біорізноманіття значимі на регіональному рівні.	29816	Обмежений
1.1	ЛВПЦ 1.1. Особливо охоронні природні території (ООПТ)	25335	Обмежений
1.2	ЛВПЦ 1.2. Рідкісні, зникаючі та ендемічні види	-	-
1.3	ЛВПЦ 1.3. Ключові сезонні місця знаходження тварин	-	-
1.4	ЛВПЦ 1.4. Ключові сезонні житла тварин	4481	квітень-червень сезон тиші

2	ЛВПЦ 2. Лісові ландшафти значимі на регіональному рівні	-	-
3	ЛВПЦ 3. Лісові території, що містять рідкісні екосистеми	-	-
4	ЛВПЦ 4. Лісові території, що виконують особливо захисні функції.	657,6	Обмежений
4.1	ЛВПЦ 4.1. Ліси, які мають особливо водоохоронне значення	657,6	Обмежений
4.2	ЛВПЦ 4.2. Ліси, які мають противоерозійне значення	-	-
4.3	ЛВПЦ 4.3. Інші захисні ліси	-	-
5	ЛВПЦ 5. Лісові території, необхідні для забезпечення основних потреб місцевих громад	1,5	Обмежений
6	ЛВПЦ 6. Лісові території, з якими пов'язані екологічні, культурні, історичні, релігійні та економічні цінності та асоціації.	-	-
Разом:		30473,6	

Всі виявлені ділянки ЛВПЦ нанесені і наносяться на карти ЛВПЦ.

Всі ділянки заплановані в рубку на 2017 рік не стосуються виділених на ЛВПЦ.

7. Оцінка впливу на соціальну сферу.

7.1 Місцезнаходження району діяльності підприємства.

ДП «Народицький спецлісгосп» знаходиться в смт. **Народичі**, селищі міського типу, районному центрі Народицького району. Селище розташоване на північному сході Житомирської області. Площа лісгоспу розташована на території Народицької об'єднаної територіальної громади.

Соціальні наслідки діяльності підприємства і заходи по зниженню негативних наслідків.

У відповідності з критеріями 4.4 при плануванні і проведенні господарської діяльності, місцевому населенню і інші зацікавленим сторонам підприємство повинно надати можливість виразити свої пропозиції по урахуванню можливих соціальних наслідків (наприклад по обмеженню господарської діяльності в окремих місцях, способах ведення лісгосподарської діяльності і заготівель, будівництву і підтриманню в належному стані дорожньої мережі, питання працевлаштування)

ДП «Народицький спецлісгосп» проводить роботу в цьому напрямку.

Громадськість інформується про заплановану і проведену господарську діяльність через районну газету «Життя і слово», через органи місцевого самоврядування, а також на нарадах і зборах з працівниками лісгоспу, які є представниками місцевих громад.

Діяльність підприємства має соціальні наслідки, стосовно місцевого населення населених пунктів розташованих в районі діяльності ДП «Народицький спецлісгосп»

Підприємство впливає на наступні моменти:

трудова зайнятість населення;
платежі в державний і місцевий бюджети;
підтримка соціальної структури.

Основними видами прямого негативного впливу на соціальну сферу можна рахувати:

- пошкодження доріг, по яких проводиться вивезення деревини, охорона лісів і інші роботи;
- захаращеність місць рубок лісосічними відходами;
- порушення (вирубка) місць соціальної значимості, включаючи місця відпочинку, збору грибів і ягід та інше.

У відповідності с Критеріями 4.5, адміністрація підприємства повинна розглядати всі скарги і пропозиції місцевого населення, пов'язані з матеріальними збитками від діяльності підприємства. В разі підтвердження нанесення збитків від діяльності підприємства проводиться матеріальна оцінка нанесених збитків, визначається вид, розмір компенсації і виплати відшкодування..

Критерії 4.4 і 4.5 підприємством дотримуються.

Підприємство у своїй діяльності керується такими соціальними принципами:

- лісове господарство має працювати, як в інтересах працівників підприємства, так і місцевого населення;
- лісове господарство має забезпечувати соціальні гарантії і вимоги як на даний час, так і в майбутньому.

Виділення соціально значимих лісів.

В ході проведення консультацій між підприємством і місцевими громадами були виявлені наступні соціально значимі ліси на території ДП “Народицький спецлісгосп”:

Лісові території соціально значимих лісів, які мають екологічні, культурні, історичні, релігійні та економічні цінності та асоціації, приводяться в таблиці 12.

Таблиця 12

<i>Лісництво</i>	<i>№ кварталу</i>	<i>№ виділу</i>	<i>Площа, га</i>	<i>Значення</i>
Народицьке	133	4	0,5	Пам'ятник герою радянського союзу Полякову І.М.
Радчанське	112	79	0,8	Могили невідомих після розстрілу німецькими загарбниками
Заліське	42	10	0,1	Пам'ятник загиблим автомобілістам під час ВВВ

7.4. Оцінка можливого потенціального соціального та екологічного впливу запланованих лісогосподарських заходів.

Заплановані на 2017 рік лісогосподарські заходи, з дотриманням заходів пом'якшення негативного впливу на довкілля оцінюються як незначні, про що свідчать Акти оцінки впливу на навколишнє природне середовище (ОВНС).

8. Висновки

Результати проведення оцінки потенціального впливу ДП “Народицький спецлісгосп” на навколишнє природне середовище свідчать про те, що заплановані підприємством господарські заходи при дотриманні нормативів лісокористування суттєво не вплинуть на атмосферне повітря, водні об'єкти, земельні і ґрунтові ресурси, флору і фауну та соціальну сферу. Впровадження запропонованих пропозицій у виробничу діяльність підприємства дозволить знизити негативний вплив на навколишнє природне середовище.